

Sygn. akt XIV C 1147/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 grudnia 2020 r.

Sąd Rejonowy w Bydgoszczy XIV Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Sądu Rejonowego Aleksandra Smólska-Kreft
-----------------	---

po rozpoznaniu w dniu 29 grudnia 2020 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) S.A. w B.

przeciwko M. K.

o zapłatę

- zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 9219,00 zł (dziewięć tysięcy dwieście dziewiętnaście złotych 00/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 2 czerwca 2020 r. do dnia zapłaty;
- oddala powództwo w pozostałym zakresie;
- zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1724,12 zł (jeden tysiąc siedemset dwadzieścia cztery złote 12/100) tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSR Aleksandra Smólska-Kreft

Sygn. akt XIV C 1147/20

UZASADNIENIE

Powódka (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w B. wniosła o zasądzenie od pozwanego M. K. kwoty 45.080,02 zł z umownymi odsetkami za opóźnienie w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 15 listopada 2019 r. do dnia zapłaty, a także zasądzenie zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazała, że w dniu 06 lipca 2018 r. poprzez podpisanie weksla pozwany zobowiązał się do zapłaty w dniu 14 listopada 2019 roku kwoty 45 080,02 zł. Powódka w dniu 15 października 2019 r. wezwała pozwanego do wykupu weksla, jednakże pozwany nie dokonała żadnej wpłaty.

Nakazem zapłaty wydanym w dniu 29 kwietnia 2020 r. w postępowaniu upominawczym orzeczono zgodnie z żądaniem pozwu.

W sprzeciwie od powyższego orzeczenia pozwany zakwestionował zasadność oraz wysokość zgłoszonego roszczenia. Podniósł, że umowa pożyczki została przygotowana i narzucona przez powoda w związku z czym nie miał możliwości negocjacji poszczególnych warunków tej umowy. Zarzuci ponadto, że weksel został wypełniony w momencie kiedy

jeszcze nie upłynął termin wypowiedzenia ani nie doszło do wezwania do zapłaty. Wskazał również na rażąco dysproporcję świadczeń stron w tym prowizji oraz usługi (...) pakiet”.

W toku procesu strony pozostały przy zajętych stanowiskach, przy czym wymiana kolejnych pism procesowych stanowiła polemikę z twierdzeniami strony przeciwnej. Powódka zaś zmieniła żądanie w zakresie odsetek żądając zapłaty odsetek ustawowych za opóźnienie w miejsce maksymalnych.

Strony prawidłowo pouczone nie wyraziły sprzeciwu wobec rozpoznania sprawy na posiedzeniu niejawnym.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 5 lipca 2018 r. (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w B. zawarła z pozwanym umowę pożyczki, na mocy której pozwany otrzymał kwotę 25.000 zł, którą zobowiązał się zwrócić w 48 miesięcznych ratach po 1 268,00 zł każda wraz z opłatą przygotowawczą w kwocie 129 zł, wynagrodzeniem prowizyjnym w wysokości 22 271,00 zł oraz opłatą za (...) – 2 600,00 zł.

Pożyczka była oprocentowana według stałej stopy oprocentowania w wysokości 9,94% w stosunku rocznym. Całkowita kwota do zapłaty wynosiła 60 864,00 zł. Informacje te były wyeksponowane na pierwszej stronie umowy pożyczki.

Zgodnie z pkt 8.1 ppkt a umowy pożyczkodawca mógł wypowiedzieć umowę w przypadku gdy opóźnienie w płatności kwoty równej jednej racie przekroczy 30 dni, po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania. Pożyczkodawca zobowiązany był do zachowania 30 dniowego okresu wypowiedzenia.

Umowa pożyczki stanowiła wzorzec umowny.

dowód: umowa z dnia 05 lipca 2018 r. – k. 17-22, 47--48 akt, harmonogram spłat – k.23, 51 akt, wnioski o udzielenie pożyczki – k. 54-57 akt

Na zabezpieczenie roszczeń wynikających z tej umowy pozwany podpisał weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową uprawniającą do wypełnienia weksla w każdym czasie na sumę odpowiadającą zadłużeniu wystawcy weksla własnego (pkt 3.1 umowy) .

Wedle pkt 8.2 umowy pożyczkodawca miał prawo wypełnić weksel in blanco, o którym, mowa w pkt 3.1 (a), na zasadach określonych w deklaracji wekslowej w przypadku gdy opóźnienie w płatności kwoty równej jednej racie przekroczy 30 dni, po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania.

okoliczność bezsporna nadto odpis weksla – k. 4 akt, deklaracja wekslowa - k 6 akt, umowa z dnia 05 lipca 2018 r. – k. 17-22, 47--48 akt

W związku z naruszeniem warunków umowy powódka pismem z dnia 16 września 2019 r. wezwała pozwanego do zapłaty wymaganej kwoty w terminie 7 dni od daty otrzymania pisma. Wezwanie zostało nadane w placówce pocztowej w dniu 17 września 2019 r., w dniu 24 września podjęto próbę doręczenia przesyłki a dwa dni później nastąpił zwrot do nadawcy. Pismem z dnia 15 października 2019 r. powódka wypowiedziała pozwanemu umowę z zachowaniem 30 dniowego terminu wypowiedzenia wypełniając jednocześnie weksel na kwotę 45 080,02 zł i wzywając pozwanego do wykupu weksla. Oświadczenie o wypowiedzeniu umowy zostało doręczone pozwanemu w dniu 21 października 2019 r.

dowód: odpis weksla – k. 4 akt, wypowiedzenie umowy wraz z wezwaniem do wykupu weksla – k. 5,65 akt, karta klienta – k. 58 akt, ostateczne wezwanie do zapłaty wraz z książką nadawczą i wydrukiem śledzenia przesyłek – k. 59-64 akt, dowód nadania wypowiedzenia umowy wraz z wydrukiem śledzenia przesyłek – k. 66-70 akt, rozliczenie odsetek – k. 52 akt

Pozwany na poczet zobowiązań z tytułu zawartej z powódką umowy pożyczki wpłacił łącznie 15 910,00 zł.

dowód: karta wpłat pozwanego – k. 17, 53 akt, karta klienta – k. 58 akt,

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o przedłożone przez powoda dokumenty, których prawdziwość i treść nie wzbudziły wątpliwości Sądu.

Przechodząc do merytorycznego rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy należy stwierdzić, że jej istotą rozważenie zasadności żądania przez powódkę zwrotu kwoty wyrażonej w pozwie w wysokości 45.080,02 zł.

Bezspornym w przedmiotowej sprawie był fakt, iż pozwany faktycznie otrzymał do dyspozycji kwotę 16.353,11 zł, a 8646,89 zł zostało przelane na poczet innego zobowiązania pozwanego – w sumie 25.000 zł . Równocześnie zobowiązał się do spłacenia pożyczkodawcy oprócz całego kapitału zaciągniętej pożyczki - opłaty przygotowawczej, wynagrodzenia prowizyjnego i wynagrodzenia za (...). Spłata pożyczki została zabezpieczona wekslem in blanco. Zarzut pozwanego, jakoby nie otrzymał pożyczonej kwoty miał charakter wyłącznie formalny, skoro spłacił on 15.910 zł z tytułu tej umowy.

Jednocześnie pozwany, kwestionując zasadność wytoczonego w niniejszej sprawie powództwa, podniósł szereg zarzutów w tym zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z deklaracją oraz nieważność umowy pożyczki w zakresie kosztów pozaodsetkowych.

W pierwszym rzędzie należy odnieść się do okoliczności zabezpieczenia umowy pożyczki w formie weksla in blanco, na podstawie którego powódka opierała swoje żądanie pozwu.

W pierwszym rzędzie należy odnieść się do okoliczności zabezpieczenia umowy pożyczki w formie weksla in blanco, na podstawie którego powódka opierała swoje żądanie pozwu.

Co do zasady jedną z głównych cech weksla jest jego abstrakcyjność, co nie wyklucza zasadności badania roszczenia wynikającego ze stosunku podstawowego, zwłaszcza po złożeniu przez pozwanego zarzutów. Abstrakcyjność weksla doznaje osłabienia w przypadku weksla niepełnego w chwili wystawienia - weksla in blanco, wystawionego w celu zabezpieczenia zobowiązania ze stosunku podstawowego. To osłabienie wyraża się w możliwości analizowania stanów faktycznych wynikających ze stosunku podstawowego, w szczególności tego czy odpowiedzialność dłużnika w ramach stosunku wekslowego odpowiada rozmiarowi jego odpowiedzialności ze stosunku podstawowego. Możliwość wysuwania przez wystawcę zarzutów ze stosunku podstawowego w takiej sytuacji wynika z art. 10 prawa wekslowego (por. A. Szpunar Komentarz do prawa wekslowego).

W przypadku weksla zabezpieczającego umowę kredytu konsumenckiego, a więc i pożyczki zawartej z konsumentem, kluczowe znaczenie ma wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 13.09.2018r. w sprawie C-176/17. W wyroku tym (...), w odpowiedzi na pytanie prejudycjalne w sprawie zainicjowanej właśnie przez (...) S.A. w B., stwierdził, iż art. 7 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, iż sprzeciwia się on przepisom krajowym, pozwalającym na wydanie nakazu zapłaty opartego na wekslu własnym, który stanowi gwarancję wiarygodności powstałej z umowy kredytu konsumenckiego, w sytuacji gdy sąd rozpoznający pozew o wydanie nakazu zapłaty nie jest uprawniony do zbadania potencjalnie nieuczciwego charakteru warunków tej umowy, jeżeli sposób wykonania prawa do wniesienia zarzutów od takiego nakazu nie pozwala na zapewnienie przestrzegania praw, które konsument opiera na tej dyrektywie. W uzasadnieniu tego judykatu Trybunał przypomniał, że sąd krajowy jest zobowiązany do zbadania z urzędu, czy dane warunki umowy wchodzące w zakres stosowania dyrektywy 93/13 mają nieuczciwy charakter, a także do tego, by dokonawszy takiego badania, zniwelować brak równowagi między konsumentem a przedsiębiorcą, o ile sąd ów posiada niezbędne ku temu informacje dotyczące stanu prawnego i faktycznego (zob. podobnie wyroki: z dnia 21 kwietnia 2016 r., R. i R., C-377/14, EU:C:2016:283, pkt 52 i przytoczone tam orzecznictwo; z dnia 21 grudnia

2016 r., G. N. i in., C-154/15, C-307/15 i C-308/15, EU:C:2016:980, pkt 58). Co do kompetencji sądu krajowego w kwestii badania z urzędu nieuczciwego charakteru warunków umów (...) wypowiedział się w wyroku z dnia 14 czerwca 2012 r. w sprawie C-618/10.

Zgodnie z przywołanymi stanowiskami trybunału, w przypadku weksla in blanco zabezpieczającego umowę pożyczki, Sąd jest uprawniony, a nawet zobowiązany do badania stosunku podstawowego celem ustalenia, czy nie zawiera ona nieuczciwych postanowień. Dotychczasowe stanowisko o możliwości badania stosunku podstawowego wyłącznie na zarzut pozwanego zgłoszony w toku sprawy, w przypadku konsumenta należy uznać za nieaktualne i sprzeczne z nadrzędnym prawem unijnym. W realiach sprawy dochodzenie należności z weksla w oparciu o sam weksel, bez zbadania deklaracji wekslowej i umowy źródłowej stałoby w sprzeczności z celem istnienia wszelkich przepisów przewidujących ochronę konsumentów. Powiązanie przez strony upoważnienia do uzupełnienia weksla in blanco z istnieniem i treścią zobowiązania podlegającego zabezpieczeniu (stosunku podstawowego względem roszczenia wekslowego) powoduje, że wekslobiorca w zasadzie nie może na podstawie prawa wekslowego uzyskać wobec wystawców weksla własnego więcej praw niż mu przysługuje w ramach stosunku, z którego wynika podlegająca zabezpieczeniu wierzytelność, czyli w ramach tzw. stosunku podstawowego (podobnie Sąd Okręgowy w Łomży w uzasadnieniu wyroku z dnia 25.05.2017r., I Ca 154/17).

W związku z powyższym pozwany był uprawniony, by podejmować obronę przed żądaniem powódki, odwołując się do zarzutów dotyczących stosunku podstawowego, tj. umowy pożyczki z dnia 05 lipca 2018 roku.

Odwołując się natomiast do właściwości stosunku podstawowego łączącego powódkę z pozwanym należy podkreślić, iż sensem umowy pożyczki jest, według art. 720 k.c., przeniesienie przez pożyczkodawcę własności określonej sumy pieniężnej na rzecz pożyczkobiorcy przy jednoczesnym zobowiązaniu się przez pożyczkobiorcę, iż w określonym terminie zwróci tę samą ilość pieniędzy pożyczkodawcy. Do zwyczajowych postanowień takich umów należy ponadto umieszczenie odpowiedniego oprocentowania kwoty pożyczki. Natomiast do obowiązków dłużnika wynikających z dyspozycji art. 720 k.c., ustawa nie zalicza konieczności uiszczenia opłat dodatkowych. Obowiązek taki może być oczywiście wprowadzony do treści umowy, co wynika z zasady swobody umów.

Przechodząc do analizy poszczególnych zarzutów zgłoszonych przez pozwanego należy wskazać, iż zarzut pozwanego co do bezskuteczności dokonanej przez powódkę wypowiedzenia umowy pożyczki okazał się zasadny.

Zgodnie z deklaracją wekslową i umową pożyczki powódka miała prawo – w przypadku, gdy opóźnienie w płatności kwoty równej jednej racie przekroczy 30 dni - wypowiedzieć umowę z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia i wypełnić weksel – w obu przypadkach po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy do spłaty zaległości w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania. Wskazany obowiązek powódki w zakresie wezwania pozwanego do uregulowania zaległości przed wypełnieniem weksla stanowił warunek niezbędny dla wykazania poprawności wypełnienia tegoż weksla. W sytuacji, gdy pozwany negował, aby przed otrzymaniem odpisu pozwu w niniejszej sprawie, doręczono mu wezwanie oraz wypowiedzenie umowy pożyczki, to na powódce spoczywał ciężar wykazania wskazanych okoliczności. Powódka wprawdzie twierdziła, iż dokonała skutecznego wypowiedzenia umowy pożyczki, to jednak zaofiarowany przez nią materiał dowodowy tego nie potwierdza. Z przedłożonych przez powódek dokumentów wynika, iż w dniu 17 września 2019 r. wysłano do pozwanego wezwanie do zapłaty z zastrzeżeniem, że brak spłaty zaległości skutkować będzie wypowiedzeniem umowy. W dniu 24 września 2019 r. podjęto próbę doręczenia przesyłki a dwa dni później tj. 26 września 2019 r. po kolejnej próbie doręczenia podjęto decyzję o zwrocie przesyłki do adresata. Następnie, pismem z dnia 15 września 2019 r. powódka wypowiedziała pozwanemu umowę pożyczki, informując dłużnika o wypełnieniu weksla in blanco. Wypowiedzenie zostało doręczone pozwanemu w dniu 21 września 2019 r. w związku z czym termin wypowiedzenia mógłby ewentualnie upłynąć z dniem 21 listopada 2019 r. Jednocześnie weksel został opatrzony datą płatności 14 listopada 2019 r.

Tymczasem, w ocenie Sądu nie doszło do skutecznego wezwania pozwanego do zapłaty. Do tego rodzaju przesyłek znajduje zastosowanie ustawa z dnia 23 listopada 2012 r. Prawo pocztowe (t.j. Dz. U z 2018 r., poz. 2188) oraz wydane w oparciu o zawartą w niej delegację Rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 29 kwietnia

2013r. w sprawie warunków wykonywania usług powszechnych przez operatora wyznaczonego (Dz.U. z 2013r., poz. 545). Z zawartych w tych aktach prawnych uregulowań wynika, iż jeżeli w chwili doręczania przesyłki rejestrowanej stwierdzono nieobecność adresata lub innych osób uprawnionych do jej odbioru, zawiadomienie o próbie doręczenia przesyłki rejestrowanej wraz z informacją o terminie jej odbioru i adresie placówki oddawczej, w której przesyłka ta jest przechowywana, operator wyznaczony pozostawia w oddawczej skrzynce pocztowej adresata. Zawiadomienie to ma postać papierową. Z kolei przesyłki pocztowe operator wyznaczony wydaje adresatowi w placówce oddawczej w terminie 14 dni (art. 34 ust. 1 i 37 ust. 1 Rozporządzenia z dnia 29 kwietnia 2013 r.), a zatem przez ten okres korespondencja musi być przechowywana w placówce operatora. W świetle powyższego dla skutecznego doręczenia powyższych pisma pozwanemu była konieczna co najmniej jednokrotna awizacja tej przesyłki oraz pozostawienie jej w placówce operatora pocztowego przez okres 14 - dni od awizowania celem umożliwienia pozwanemu jako adresatowi, jej odbioru w placówce pocztowej w tym terminie. Co więcej, z regulaminu świadczenia usług powszechnych przez Poczta Polska wynika, że po awizowaniu przesyłki, w razie jej nieodebrania w ciągu 7 dni należy dokonać ponownej awizacji (§24 i 26 regulaminu). Z przedłożonych przez powódkę dowodów wynika, iż przesyłka adresowana do pozwanego była w dniu 26 września 2019 r. przygotowana do doręczenia i tego samego dnia zwrócono ją do nadawcy z nieznanych przyczyn. Nie wiadomo czy adresata nie zastano - wówczas na pewno należało przesyłkę awizować, czy adresat odmówił jej odbioru czy ustalono, że adres jest nieprawidłowy lub adresat nie mieszka. Tymczasem powód na dowód doręczenia wezwania do zapłaty przedkłada jedynie kopię samego pisma i „drogę” przesyłki nie składając chociażby kopii koperty zwróconej do nadawcy, z której wynikałaby przyczyna jej zwrotu. Co istotne, nie jest znany adres umieszczony na kopercie, ani nr nadawczy przesyłki skierowanej do pozwanego, ponieważ w kopii książki nadawczej nie ma bieżących numerów.

W tym stanie rzeczy Sąd uznał, że w dacie wypełnienia weksła, to jest 15 października 2019 roku ani umowa nie była skutecznie wypowiedziana pozwanemu ani nie mogło dojść do postawienia pożyczki wraz z odsetkami w stan natychmiastowej wymagalności z powodu jej nieterminowej spłaty i w oparciu o te okoliczności nie można było wypełnić weksła tak, jak poczynił to powód.

Nie oznacza to, że pozwany nie ma obowiązku zwrotu powodowi żadnych kwot. Skoro pozwany otrzymał wypowiedzenie z wezwaniem do zapłaty, Sąd potraktował doręczenie pozwanemu wypowiedzenia umowy pożyczki jako doręczenie wezwania do zapłaty, natomiast samo wypowiedzenie umowy, w ocenie Sądu, nastąpiło z chwilą doręczenia pozwanemu odpisu pozwu.

W zakresie wysokości należnej stronie powodowej kwoty należy wskazać, że na uwzględnienie zasługiwał również zarzut zastosowania przez powódkę w treści umowy pożyczki niedozwolonych klauzul umownych zastrzegających na jej rzecz rażąco wygórowane kwoty z tytułu dodatkowych świadczeń, które składały się na łączną kwotę pożyczki, w szczególności prowizji i opłaty za „Twój pakiet”.

Zgodnie z art. 3851 § 1 k.c., postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie (§ 2). Za niezgodnione indywidualnie uznaje się te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (§ 3). Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (§ 4).

W judykaturze podkreśla się, że umowa jest sprzeczna z dobrymi obyczajami, jeśli wykracza przeciw uznanym w społeczeństwie zasadom moralnym lub przyjętej w obrocie uczciwości. Przedsiębiorca będzie działać nieuczciwie, tj. wbrew dobrym obyczajom, gdy sporządzone przez niego klauzule umowne będą godzić w równowagę stosunku prawnego.

W niniejszej sprawie nie powinno budzić wątpliwości, że analizowane postanowienia umowne, odnoszące się do obowiązku poniesienia przez pożyczkobiorcę kosztów wynagrodzenia prowizyjnego i wynagrodzenia za „Twój pakiet”, nie zostały uzgodnione indywidualnie z pozwanym. Zważyć bowiem należy, że w istocie do zawarcia przedmiotowej umowy doszło poprzez zaproponowanie pozwanemu wzorca umowy. Nawet wnioski o pożyczkę i (...) zostały złożone na przygotowanym do tego celu wzorze. Powódka wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 3851 § 4 k.c., nie udowodniła, że analizowane postanowienia umowne były wynikiem ich indywidualnego uzgodnienia z pozwanym. W ocenie Sądu poniesienie przez pozwanego zakwestionowanych kosztów stanowiło warunek niezbędny do zawarcia umowy pożyczki, które doprowadziły do obciążenia go - jako konsumenta – dodatkowymi sankcjami, na które musiał przystać, chcąc otrzymać pożyczkę.

Wreszcie analizowane postanowienia umowne nie odnoszą się do świadczeń głównych z umowy pożyczki. Istotne dla tej umowy elementy wynikają wprost z art. 720 k.c.

Odnosząc się do wynagrodzenia za „Twój pakiet” brak jest uzasadnienia pobrania od pozwanego powyższej opłaty. Nie sposób uznać, aby cena za Twój Pakiet, stanowiąca około 10% kapitału udzielanej pożyczki, była adekwatna do proponowanych pożyczkobiorcy usług. Za kwotę 2 600 zł pozwany miał bowiem możliwość skorzystania jednorazowo, w całym okresie kredytowania, z jednej z dwóch, alternatywnie przewidzianych opcji: odroczenia maksymalnie dwóch terminów płatności rat, obniżenia o 50% maksymalnie 4 rat, przy czym oczywiście finalnie raty odroczone, czy też obniżone, i tak musiały zostać przez pozwanego spłacone. Tak naprawdę za jedną z tych usług (bo w zapisach przewidziano alternatywę rozłączną) klient miał zapłacić aż 2 600,00 zł, a w zamian otrzymywał odroczenie dwóch rat czyli kwoty 2 536,00 zł albo obniżenie do 50 % czterech rat (zatem maksymalnie do kwoty 2 536,00 zł), które i tak musiał na koniec spłacić. Taka usługa jest zatem dla klienta rażąco niekorzystna, przy tym zastrzeżono brak możliwości skorzystania z tej opcji w razie opóźnienia w zapłacie którejkolwiek z rat. Należy też zwrócić uwagę na to, że umowa wprowadzała w błąd, gdyż w punkcie 15, mowa o bezpłatnych usługach w ramach „Twojego pakietu”, które niewątpliwie były odpłatne.

Co istotne, mimo deklaracji powódki o dobrowolności tejże usługi, usługa ta była doliczana do umowy pożyczki. Powyższe stawia w wątpliwość fakultatywność wyboru pożyczki bez owego dodatkowego pakietu. W ocenie Sądu, fakultatywny charakter tego elementu umowy był pozorny ponieważ we wzorcu umowy z góry przewidziano, że pożyczkobiorca wnioskuje o udzielenie pakietu, a nic nie wskazuje, by pozwany został należycie poinformowany o jego istocie i kosztach. Powódka nie wskazała też, czym się kierowała obliczając opłaty za Twój Pakiet, a jej wysokość w zestawieniu z tym, co powódka w zamian oferuje jest rażąco wygórowana.

Zauważenia wymaga również, iż w sprawach, jakie toczyły się przed tut. Sądem z udziałem powódki, cena pakietu, w przedłożonych do akt umowach pożyczki każdorazowo była inna. Tymczasem cena za tą samą usługę w każdej umowie pożyczki powinna być stała, a nie zależna od wysokości pożyczki i długości jej trwania.

W tym miejscu należy wskazać, że Sąd orzekający w sprawie w pełni podziela przywołane przez pozwanego stanowiska innych sądów orzekających w sprawach z powództwa powódki, nie przytaczając ich wprost w uzasadnieniu, a redagując własną argumentację (por. wyrok SR w Łomży I C 280/19 - k. 35, 74, Sad Rejonowy dla Łodzi Widzewa w Łodzi VIII C 20/18 – k. 74-74v).

Jeżeli zaś chodzi o wynagrodzenie prowizyjne zauważenia wymaga, że za przygotowanie umowy pożyczki powódka pobrała opłatę przygotowawczą w kwocie 129,00 zł, a za udostępnienie środków pieniężnych odsetki umowne w wysokości 10 864,00 zł. Brak było podstaw do pobierania podwójnego wynagrodzenia za to samo.

W wielu podobnych sprawach toczących się przed tut. Sądem z powództwa (...) S.A. w B. o zwrot pożyczki zakwestionowano praktykę tej spółki pobierania na podstawie umów pożyczek dodatkowego wynagrodzenia prowizyjnego w bardzo wysokich kwotach, żądanego często obok odsetek umownych za udostępnienie środków pieniężnych, doliczonych do każdej raty. Zapis o tej prowizji uznano za zmierzający do obejścia przepisów o ochronie praw konsumentów oraz o odsetkach maksymalnych (ukryta lichwa). Stwierdzono, że takie działanie nie zasługuje

na ochronę prawną, albowiem jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumentów, dlatego jest nieważne (art. 58 § 1 i 2 k.c.).

Pożyczkodawca ma prawo do uzyskiwania z umowy pożyczki zysku, winien to być jednakże zysk godziwy. Zastrzeżona w umowie prowizja stanowi aż 89 % kwoty udzielonej pożyczki i brak jest jakiegokolwiek uzasadnienia takiej jej wysokości. Powódka odpowiadając na zarzuty pozwanego zawarte w sprzeciwie ograniczyła się w istocie do wskazania, że określona w umowie prowizja mieści się w granicach określonych w art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim. W wypadku badania umów pożyczek Sąd nie może ograniczyć się do prostego sprawdzenia, czy żądane kwoty mieszczą się w tym wzorze, wówczas kontrola nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich byłaby w istocie iluzoryczna, mogłoby to prowadzić do nadużyć, przepis art. 36a nie wyklucza stosowania art. 3851 kc. Wymaga wskazania, że w zamyśle projektodawcy zmian w ustawie o kredycie konsumenckim przy długoterminowych umowach pożyczek głównym wynagrodzeniem dla pożyczkodawcy miały być odsetki „Jednocześnie przedsiębiorca udzielający pożyczki na dłuższy okres powinien czerpać swoje wynagrodzenie z oprocentowania pożyczki, natomiast pozostałe koszty narzucone na kredytobiorcę powinny odzwierciedlać realne koszty ponoszone przez przedsiębiorcę.” Co znamienne, tej części uzasadnienia projektu powód nie przywołał. W umowie stron dochodzi do wypaczenia w tym zakresie, skoro odsetki umowne za 4 lata wynoszą około 10 800 zł, zaś niezależnie od nich, pozaodsetkowe koszty wynoszą łącznie równo 25 000 zł. Kolejny raz należy też podkreślić, że w umowie stron w żaden sposób nie określono jak skalkulowano tę prowizję. Pożyczkodawca jest uprawniony do pobierania wynagrodzenia od pożyczanych kwot, które pokrywa jego koszty oraz pozwala wypracować zysk z transakcji, ale nie może to być całkowicie dowolne. Granicą, jakiej pożyczkodawca nie może przekraczać są właśnie zasady współzycia społecznego. Z umowy nie wynika sposób kalkulacji prowizji, należy zatem przyjąć, że została ona przyjęta zupełnie dowolnie w celu maksymalizacji zysku kosztem konsumenta, którego nie poinformowano o zasadach ustalenia tej prowizji.

Wskazać wreszcie trzeba, że to powód winien wykazać kryteria, jakimi kierował się ustalając przedmiotową opłatę i właściwie uzasadnić konieczność naliczenia wynagrodzenia w tej właśnie wysokości, czemu nie sprostał.

To, że suma wszystkich pozaodsetkowych kosztów kredytu nie przekracza ograniczenia, jakie ustawodawca ustanowił w art. 36a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 993 z późn. zm.) nie oznacza, że nie można uznać wartości składnika pozaodsetkowych kosztów kredytu za wygórowaną w sposób nieuzasadniony.

Ustawowe ograniczenie łącznej wielkości tego rodzaju obciążeń konsumenta nie odbiera Sądowi możliwości (ani nie zwalnia go od obowiązku jako że sprawa dotyczy obrotu konsumenckiego) dokonania oceny, czy postanowienie umowne określające obowiązek zapłaty każdego z tych składników z osobna nie stanowi klauzuli abuzywnej w rozumieniu art. 3851 § 1 k.c. Ukształtowanie praw i obowiązków konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, skutkujące rażącym naruszeniem jego interesów, może być efektem - jak w sprawie niniejszej - określenia wysokości jednego ze składników kosztów pozaodsetkowych w sposób radykalnie nieadekwatny do wzajemnych świadczeń przedsiębiorcy czy ponoszonych przez niego kosztów, prowadząc w rezultacie do istotnego naruszenia równowagi kontraktowej z pokrzywdzeniem konsumenta. Limitowanie przez ustawę rozmiaru całości obciążeń konsumenta z tytułu kosztów pozaodsetkowych kredytu nie może być interpretowane jako uprawnienie pożyczkodawcy do dowolnego określania wielkości poszczególnych składników tych kosztów - bez uwzględnienia treści art. 3851 § 1 k.c. - o ile tylko ich suma nie przekroczy granicy określonej przez ustawodawcę. Opłata prowizyjna miała stanowić koszt kredytu. Przy czym w ocenie Sądu w ustawie o kredycie konsumenckim chodziło o koszt faktycznie poniesiony przez kredytodawcę, a nie dodatkowy koszt kredytu rzeczywiście nie istniejący, ale skalkulowany po stronie kredytobiorcy w ramach wskazanego wyżej wzoru. Interpretacja przepisu art. 36a powinna być taka, że chodzi o koszt udzielenia kredytu, który ma zostać zwrócony kredytodawcy, a nie koszt powstający wyłącznie dla kredytobiorcy, bo ustawa pozwala takiego kosztu zażądać. W umowie pożyczki musi zachodzić ekwiwalentność świadczeń. Podobnie wypowiedział się Sąd Okręgowy w Bydgoszczy w sprawie II Ca 775/18 wskazując, że inne niż odsetki obciążenia pożyczkobiorcy powinny znaleźć racjonalne uzasadnienie w wydatkach, które był zmuszony ponieść pożyczkodawca w związku z udzieleniem pożyczki bądź jej wyegzekwowaniem.

Dla wzmocnienia powyższej argumentacji warto odnotować, że w decyzji nr (...) z dnia 20 kwietnia 2015 r. Prezes UOKiK po przeprowadzeniu postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów uznał za uprawdopodobnione, że wskazany w decyzji przedsiębiorca, udzielający pożyczek stosuje określone w art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, a polegające na: 1. stosowaniu opłaty za obsługę w domu, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, co może stanowić naruszenie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (t.j. Dz. U. z 2003 r., Nr 153, poz. 1503 ze zm.), 2. stosowaniu dodatkowej opłaty przygotowawczej, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, co może stanowić naruszenie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (t.j. Dz. U. z 2003 r., Nr 153, poz. 1503 ze zm.), 3. stosowaniu opłaty przygotowawczej, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, co może stanowić naruszenie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (t.j. Dz. U. z 2003 r., Nr 153, poz. 1503 ze zm.).

Pozwany kwestionował także wartość dowodową przedłożonych do akt kserokopii dokumentów.

Kodeks postępowania cywilnego nie zawiera zamkniętego katalogu środków dowodowych i dopuszczalne jest skorzystanie z każdego źródła informacji o faktach istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, jeśli tylko nie jest to sprzeczne z przepisami prawa. W orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2008 r. I CSK 138/08, nie publ.), że art. 309 kpc może mieć zastosowanie także do niepodpisanych wydruków komputerowych, a takimi było potwierdzenie odbioru wypowiedzenia umowy pożyczki, którego wartość dowodowa została opisana wyżej. Pozostałe dokumenty zostały poświadczane w trybie art. 129 § 2 kpc przez pełnomocnika procesowego reprezentującego powódkę będącego radcą prawnym, a tym samym mają taką wartość dowodową jak oryginały dokumenty czy to prywatne czy urzędowe. .

Podkreślenia wymaga, iż pozwany w zasadzie nie twierdził, że przedłożone przez powoda dokumenty są nierzetelne lub że wręcz zostały sfalszowane, ponieważ dokumenty, których mają one dotyczyć, w ogóle nie istnieją. Brak jest zatem podstaw do odmówienia im wartości dowodowej.

W konsekwencji na podstawie art. 720 § 1 k.c., art. 58 § 1 i 2 k.c., art. 359 § 2 1 k.c. oraz art. 3851 § 1 k.c. Sąd uznał, że pozwany zobowiązany był zwrócić powódce pożyczoną kwotę – 25 000,00 oraz opłatę przygotowawczą – 129,00 zł. Łącznie zatem dług pozwanego wynosił 25 129,00 zł, jednak przy uwzględnieniu dokonanych przez niego wpłat w łącznej wysokości 15 910,00 zł do zapłaty pozostawała kwota 9 219,00 zł i taką też kwotę Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 02 czerwca 2020 r. do dnia zapłaty, oddalając powództwo w pozostałej części jako niezasadne.

Co do żądanych w pozwie skapitalizowanych odsetek kapitałowych, to co do zasady żądanie odsetek za korzystanie z kapitału było uzasadnione. Jednak odsetki naliczone przez powódkę dotyczyły całej pożyczonej kwoty, a nie tylko wypłaconego i wykorzystanego na kompensację innej umowy kapitału. Skoro Sąd nie ma wiedzy jaką część raty stanowiła kwota, którą Sąd uznał, za zasadną do zapłaty w niniejszym procesie, a jaką część stanowiła kwota, co do której powództwo zostało oddalone, Sąd nie miał możliwości przeliczenia odsetek kapitałowych. Powód również nie wyjaśnił opisowo od jakich dat i jakiego rodzaju kwot naliczył odsetki dochodzone pozwem. W tej sytuacji żądanie zapłaty skapitalizowanych odsetek podlegało oddaleniu w całości.

O dalszych odsetkach od zasądzonej kwoty orzeczono na podstawie art. 481 kc. Pozwany odebrał odpis pozwu, w dniu 01 czerwca 2020 r. a zatem od dnia następnego pozostaje w opóźnieniu.

Orzekając o kosztach procesu Sąd kierował się dyspozycją art. 100 k.p.c., który stanowi, że w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań, koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. W niniejszej sprawie Sąd uwzględnił żądanie powódki w 20 %. Koszty postępowania poniesione przez powódkę wyniosły łącznie 5 871,00 zł, na co złożyły się: opłata od pozwu w kwocie 2 254,00 zł, wynagrodzenie pełnomocnika powódki będącego radcą prawnym w kwocie 3 600,00 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa 17,00 zł. Koszty poniesione przez pozwanego wyniosły 3

622,90 zł na co złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego będącego radcą prawnym w kwocie 3 600,00 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa procesowego w wysokości 17,00 zł oraz koszt wysyłki jednego listu poleconego w kwocie 5,90 zł.

Powódka wygrała sprawę w 20%, co daje kwotę 1 174,20 złotych zwrotu poniesionych kosztów. W przypadku strony pozwanej, która wygrała sprawę w 80 %, należny do poniesienia koszt wynosi 2 898,32 zł. Po rekompensacji tych kosztów Sąd zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 1 724,12 zł (2 898,32 zł -1174,20 zł =1724,12 zł).

SSR Aleksandra Smólska-Kref

Sygn. akt II Ca 229 / 21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 kwietnia 2021 r.

Sąd Okręgowy w B. I. W. I Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym :

Przewodniczący : Sędzia SO Wojciech Borodziuk

Sędziowie : SO Janusz Kasnowski

SO Ireneusz Płowaś

po rozpoznaniu w dnia 21 kwietnia 2021 r. w B.

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa : (...) S.A. z siedzibą w B.

przeciwko: M. K.

o : **zapłatę**

na skutek apelacji powódki od wyroku Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 29 grudnia 2020 roku, sygn. XIV C 1147 / 20

I. oddala apelację:

II. zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 1 800 (tysiąc osiemset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO Wojciech Borodziuk SSO Janusz Kasnowski SSO Ireneusz Płowaś